

Załącznik do uchwały Nr XXIX/244/21
Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim
z dnia 29 kwietnia 2021 roku

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

NA LATA 2021-2023

GMINA KOWALEWO POMORSKIE

Kowalewo Pomorskie 2021

Spis treści

- I. Wprowadzenie
- II. Podstawa prawna Programu
- III. Wykaz użytych skrótów
- IV. Diagnoza sytuacji rodzin i problemu w Gminie Kowalewo Pomorskie
- V. Adresaci Programu
- VI. Cele Programu
- VII. Realizatorzy Programu
- VIII. Czas realizacji Programu
- IX. Monitoring i ewaluacja Programu
- X. Źródła finansowania Programu
- XI. Koordynacja Programu
- XII. Zakończenie

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny i moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niski poziom wynagrodzeń za pracę i wiążące się z tym zjawisko poczucia izolacji społecznej, krzywdy, a co za tym idzie wycofanie się z życia społecznego, bierność, często pogorszenie stanu zdrowia, a także w dużym stopniu uzależnienia od alkoholu czy innych substancji psychoaktywnych jednego lub obojga rodziców, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniechanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci. Wymienione tu czynniki bardzo często są przyczyną zepchnięcia rodzin do systemu pomocy społecznej.

Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Zjawiska te prowadzą zazwyczaj do rozpadu rodziny, a tym samym wzrostu rodzin niepełnych, pogłębiają bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzą za sobą zjawisko przemocy w rodzinie. Rodziny te znajdują się więc w kręgu zainteresowań pomocy społecznej. Pozostawienie ich bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej i całkowite zerwanie więzi rodzinnych. Rodzina biologiczna jest komórką najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka więc należy zadbać o to, by jak najdłużej w niej pozostało.

W tym celu powstał Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2021-2023 opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 821 ze zmianami), którego podstawowym założeniem jest doskonalenie systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez wzmocnienie roli rodziny, przywrócenia jej zdolności do prawidłowego funkcjonowania oraz zapewnienia bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

- 1 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (tj. Dz.U.z 1997r., Nr 78, poz.483 ze zmianami).
- 2 Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 821 ze zmianami)
- 3 Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020r. poz.218 ze zmianami).
- 4 Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 2277 ze zmianami).
- 5 Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 2050).
- 6 Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876 ze zmianami).
- 7 Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 1329).
- 8 Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 2407 ze zmianami).
- 9 Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2020r. poz.111 ze zmianami).
- 10 Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 808 ze zmianami).
- 11 Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U. z 2020r. poz.1348 ze zmianami)
12. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020r. poz.713 ze zmianami)

Treścią art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustawodawca zobowiązał gminy do opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z zapisami wspomnianej ustawy do zadań własnych gminy należy również:

- 1/ tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 2/ tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez:
  - a/ zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta

- rodzin oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- b/ organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c/ prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 3/ finansowanie:
- a/ podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b/ kosztów związanych z udzieleniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające,
  - c/ współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 4/ sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 5/ prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

III .WYKAZ UŻYTYCH SKRÓTÓW

- MGOPS - Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim
- UM - Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim
- PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu - Dobrzyniu
- PPP - Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Golubiu - Dobrzyniu
- ZI - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim
- „NK” - „Niebieskie Karty”
- PP - Posterunek Policji w Kowalewie Pomorskim
- GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim
- SR - Sąd Rejonowy w Golubiu Dobrzyniu
- SR-ZKSS - Sąd Rejonowy Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Golubiu - Dobrzyniu
- ŚS - Świetlica Socjoterapeutyczna w Kowalewie Pomorskim
- POW - Placówki Oświatowo - Wychowawcze
- PUP - Powiatowy Urząd Pracy
- PSU - Prace Społecznie Użyteczne
- SPR - Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Kowalewie Pomorskim prowadzona przez Stowarzyszenie Specjalistyczna Pomoc Rodzinom „Nadzieja” w Grudziądzu
- NPT - Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne w Kowalewie Pomorskim

IV. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN I PROBLEMU W GMINIE KOWALEWO POMORSKIE

Kowalewo Pomorskie jest gminą miejsko- wiejską. W skład gminy wchodzi 23 sołectwa (w tym jedno miejskie) i obejmuje swymi granicami 31 miejscowości. Obszar miasta i gminy Kowalewo Pomorskie znajduje się w środkowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego w powiecie golubsko-dobrzyńskim. Gmina Kowalewo Pomorskie graniczy z gminami Ciechocin i Golub-Dobrzyń (powiat golubsko-dobrzyński), Lubicz, Łysomice i Chelmża (powiat toruński) oraz Wąbrzeźno i Dębowa Łąka (powiat wąbrzeski.)

Obszar gminy Kowalewo Pomorskie wynoszący 14.139 ha na dzień 31.12.2020r. zamieszkiwały 11.223 osoby, w tym 5.508 mężczyzn i 5.715 kobiet. Mieszkańcy miasta stanowili grupę 3.930 osób, w tym 1.858 mężczyzn i 2.072 kobiet.

Teren wiejski zamieszkiwało 7.293 osób, w tym 3.650 mężczyzn i 3.643 kobiet. Teren gminy zamieszkiwało 2.247 osób w wieku do 18 roku życia, 2.036 osób w wieku poprodukcyjnym, tym 644 mężczyzn i 1.392 kobiet.

Diagnoza przeprowadzona w oparciu o analizę danych z lat 2018 – 2020 ma ukazać potrzebę kompleksowego wsparcia dla rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności stanowiące przeszkody w prawidłowym funkcjonowaniu.

Na terenie gminy Kowalewo Pomorskie zamieszkuje wiele rodzin wymagających wsparcia, o czym świadczą dane Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim. Poniższe tabele pokazują ilość rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na przestrzeni lat 2018 – 2020.

Tabela nr 1 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej MGOPS w Kowalewie Pom. w latach 2018-2020.

Lata	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Liczba osób w tych rodzinach
2018	419	922
2019	368	912
2020	343	799

Źródło: dane MGOPS w Kowalewie Pom.

Tabela nr 2 Powody przyznawania pomocy społecznej MGOPS w Kowalewie Pom. w latach 2018-2020.

Powody trudnej	2018	2019	2020
-----------------------	-------------	-------------	-------------

sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	210	486	189	410	174	373
Bezdomność	12	12	14	14	14	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa	42	203	40	198	37	180
w tym wielodzietność	30	159	32	167	27	139
Bezrobocie	179	479	150	392	139	356
Niepełnosprawność	134	295	117	253	112	226
Długotrwała choroba	99	207	92	180	89	165
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	38	133	39	129	33	107
w tym rodziny : niepełne	37	127	37	118	30	95
wielodzietne	1	6	2	11	2	11
Przemoc w rodzinie	4	14	10	36	4	15
Alkoholizm	50	72	45	72	35	52
Narkomania	3	3	3	3	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	3	4	1	1

Źródło: dane MGOPS w Kowalewie Pom.

Tabela nr 3 Rodziny z dziećmi objęte pomocą społeczną MGOPS w Kowalewie Pom. w latach 2018- 2020.

Wyszczególnienie	2018		2019		2020	
	ogółem	na wsi	ogółem	na wsi	ogółem	na wsi
Rodziny z dziećmi ogółem	177	120	189	102	163	102

Źródło: dane MGOPS w Kowalewie Pom.

Tabela nr 4 Rodziny przeżywające trudności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych objęte pomocą społeczną MGOPS w Kowalewie Pom. w latach 2018-2020.

Wyszczególnienie	2018		2019		2020	
	ogółem	na wsi	ogółem	na wsi	ogółem	na wsi
Liczba rodzin ogółem którym przyznano pomoc ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	38	26	39	26	33	22
w tym liczba rodzin niepełnych	37	25	37	24	30	20
w tym liczba rodziny wielodzietnych	1	1	2	2	2	2

Źródło: dane MGOPS w Kowalewie Pom.

Z analizy powyższych danych wynika, iż w 2020 roku w stosunku do lat 2018 i 2019 zmniejszyła się liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi nadal stanowią część klientów pomocy społecznej. W 2018 roku było ich 38, w 2019 roku – 39, natomiast w 2020 roku liczba tych rodzin wynosiła 33. Najczęściej

niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi.

Problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym ujawniają się często w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, wartości i norm. W wielu sytuacjach dzieci i młodzież pozostawione są same sobie. Odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem, co niejednokrotnie stanowi przyczynę umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i resocjalizacyjnych.

Istotną rolę w rozpoznawaniu problemów rodzin pełnią pracownicy socjalni. To właśnie oni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady dokonują diagnozy problemów oraz podejmują działania zapobiegające konieczności zorganizowania opieki nad dzieckiem poza rodziną biologiczną.

Placówki oświatowo – wychowawcze

Wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Wychowanie przedszkolne w gminie Kowalewo Pomorskie w roku szkolnym 2019/2020 realizowane było w Publicznym Przedszkolu i Niepublicznym Przedszkolu „Entliczek Pentliczek”, działających 4 oddziałach przedszkolnych przy publicznych szkołach podstawowych oraz 2 oddziałach przedszkolnych prowadzonych przez Wiejskie Stowarzyszenie Edukacyjno – Kulturalne TRIO w Mlewie.

Nauczaniem przedszkolnym w przedszkolu publicznym objęte są dzieci w wieku 3 – 6 lat. Zapewnia ono dzieciom funkcje opiekuńcze, wychowawcze i kształcące, a także stwarza możliwość wspólnej zabawy i nauki w warunkach bezpiecznych, przyjaznych i dostosowanych do ich potrzeb rozwojowych. Przedszkole współpracuje z Poradnią Psychologiczno –Pedagogiczną w Golubiu - Dobrzyniu.

Nauczaniem przedszkolnym w Przedszkolu Niepublicznym objęte są dzieci w wieku 2,5-6 lat. Spełnia ono funkcje opiekuńczo–wychowawczo–dydaktyczną. Wychowankom zagwarantowana jest opieka logopedy oraz pedagoga.

Od października 2019 roku w Kowalewie Pomorskim działa Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne, które zapewnia opiekę dydaktyczną i terapeutyczną dla dzieci w wieku od 2,5 do 9 lat posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez poradnię psychologiczno - pedagogiczną.

Tabela nr 5 Dzieci uczęszczające do przedszkoli w gminie Kowalewo Pomorskie w latach szkolnych 2019/2020-2020/2021

placówka wychowania przedszkolnego	liczba dzieci w roku szkolnym	
	2019/2020 stan wg SIO na 30.09.2019r.	2020/2021 stan wg SIO na 30.09.2020r.
przedszkole publiczne	186	193
przedszkole niepubliczne	44	46
oddziały przedszkolne funkcjonujące przy publicznych szkołach podstawowych	151	107
niepubliczne przedszkole terapeutyczne	1	5
razem	381	351

Źródło: Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim.

Tabela nr 6 Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Kowalewo Pomorskie w latach szkolnych 2019/2020 – 2020/2021

szkoła	liczba dzieci w roku szkolnym	
	2019/2020 stan wg SIO na 30.09.2019r.	2020/2021 stan wg SIO na 30.09.2020r.
szkoły podstawowe publiczne	918	907
razem	918	907

Źródło: Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim.

Edukacja szkolna publiczna na terenie gminy Kowalewo Pomorskie realizowana jest w 5-ciu Szkołach Podstawowych w Kowalewie Pomorskim, Wielkiej Łące, Wielkim Rychnowie, Pluskowęsach oraz w Mlewie (szkoła prowadzona jest przez Stowarzyszenie TRIO).

Świetlica Socjoterapeutyczna

Świetlica Socjoterapeutyczna w Kowalewie Pomorskim działa od 1998 roku. Uczęszczają do niej dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych, w których między innymi występuje problem alkoholowy. Większość dzieci pochodzi z rodzin objętych pomocą społeczną. Dzieci i młodzież do Świetlicy przyjmowane są na wniosek rodziców/opiekunów, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych. Pracownicy Świetlicy prowadzą program profilaktyczno – wychowawczy z wychowankami, który ma na celu m.in. kształtowanie umiejętności funkcjonowania w grupie, kształtowania postaw prospołecznych, promocję zdrowego stylu życia, budowanie zaufania i bezpieczeństwa, edukację w zakresie agresji i przemocy, eliminowanie

negatywnych zachowań wśród młodzieży oraz naukę konstruktywnego sposobu radzenia sobie z agresją i kształtowanie umiejętności służących do podejmowania odpowiednich decyzji. Dzieci otoczone opieką wychowawców mają zapewnione warunki do nauki, zabawy oraz twórczego spędzania wolnego czasu. Uzyskują wsparcie w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych.

Do 2020 roku Świetlica przystępowała do programu pt. „Młodzi bez alkoholu” dofinansowywanego z Urzędu Marszałkowskiego. W ramach tego programu prowadzone były liczne zajęcia profilaktyczne na temat problematyki uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. W zajęciach z elementami Programu Wzmacniania Rodziny prowadzonych w ramach programu brali udział również rodzice dzieci uczęszczających do Świetlicy.

Obok zajęć profilaktycznych realizowane są codziennie bloki tematyczne tj.

- pomoc w realizacji zadań szkolnych, wyrównywanie szans edukacyjnych;
- wspólne przyrządzanie i spożywanie posiłku;
- organizacja czasu wolnego, a w tym propagowanie zdrowego stylu życia, zachowań proekologicznych i prozdrowotnych, organizacja ferii zimowych i wypoczynku letniego;
- zajęcia plastyczno- techniczne;
- kultywowanie tradycji świątecznych oraz organizacja imprez okolicznościowych;
- udział w różnego rodzaju konkursach.

Placówka zapewnia dzieciom czas wolny w trakcie ferii zimowych oraz dwutygodniowe półkolonie letnie, które finansowane są ze środków gminnych oraz środków pozyskiwanych od sponsorów.

Tabela nr 7 Liczba dzieci objętych działaniami Świetlicy Socjoterapeutycznej w Kowalewie Pom. w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba dzieci uczęszczających do Świetlicy Socjoterapeutycznej:	50	48	50
W tym liczba dzieci uczęszczających do Świetlicy Socjoterapeutycznej z rodzin korzystających z pomocy społecznej	33	31	27
W tym liczba dzieci uczęszczających do Świetlicy Socjoterapeutycznej z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	24	17	15

Źródło: dane MGOPS w Kowalewie Pom.

Analiza danych powyższej tabeli wskazuje, że liczba dzieci uczęszczających do Świetlicy Socjoterapeutycznej na przestrzeni lat 2018 – 2020 utrzymuje się na podobnym poziomie. Dane wskazują, że wśród dzieci biorących udział w zajęciach prowadzonych przez Świetlicę

najwięcej dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej było w 2018 roku. Natomiast liczba dzieci z rodzin korzystających ze wsparcia asystenta maleje od 2019 roku. Wiersz tabeli nr 7, w którym podano ogólną liczbę dzieci uczęszczających do Świetlicy Socjoterapeutycznej w latach 2018 – 2020 nie jest sumą wierszy poniżej dedykowanych liczbie dzieci, których rodziny korzystają z pomocy społecznej oraz wsparcia asystenta rodziny. Ta sama rodzina może korzystać zarówno z pomocy społecznej i ze wsparcia asystenta rodziny bądź korzystać tylko z pomocy społecznej lub otrzymywać jedynie wsparcie asystenta rodziny.

Asystentura rodzin

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Kowalewo Pomorskie realizowała jej zadania między innymi poprzez realizowanie instytucji asystenta rodziny. W 2020 roku zatrudniano 2 asystentów rodziny. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. W oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw została wprowadzona zmiana m.in. w przepisach Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego stanowiąca, iż sąd może zobowiązać rodziców biologicznych, jak i samego małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny bądź realizowania innych form pracy z rodziną.

Asystent rodziny, kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba podejmowanych przez niego działań pomocowych ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Działania asystenta polegają na aktywnym wspieraniu rodziny, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania przez tę rodzinę i ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniącą tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych, czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki. Praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku umieszczenia dziecka przez sąd poza rodziną. W takich

sytuacjach zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z biologicznymi rodzicami dzieci w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu oraz z sądem. Do obowiązków asystenta rodziny należy również współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, a także z innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, praca asystenta koncentruje się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, w których są dzieci. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego.

Tabela nr 8 Rodziny objęte pomocą asystenta rodziny w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba rodzin do których skierowano asystenta rodziny	25	20	20
Liczba dzieci w rodzinach do których skierowano pomoc asystenta rodziny	48	38	37

Źródło: dane MGOPS w Kowalewie Pom.

Z analizy danych zawartych w tabeli wynika, iż ilość rodzin do których została skierowana pomoc w postaci asystenta rodziny była najwyższa w 2018 roku. Od 2019 roku asystenci rodzin wspierają 20 rodzin.

Od 1 stycznia 2017 r. został poszerzony zakres pracy asystenta rodziny, któremu przypisano zadania mające na celu kompleksowe wsparcie, wynikające z połączenia zadań asystenta rodziny na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny z ustawą i Programem „Za życiem”. Do dominujących zadań asystenta rodziny, które wynikają z ustawy „Za życiem” należy wsparcie instrumentalne, informacyjne, emocjonalne, a w przypadku problemów opiekuńczo-wychowawczych – pedagogizacja.

Ustawa „Za życiem” określa m.in. uprawnienia do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę dziecka zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Poniższa tabela przedstawia ilość świadczeń wypłaconych w latach 2018 - 2020.

Tabela nr 9 Jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł wypłacone w latach 2018 – 2020.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020

Liczba rodzin uprawnionych do świadczenia	1	3	1
Liczba urodzeń	1	3	1

Źródło: dane MGOPS w Kowalewie Pom.

Z danych wynika, że w 2019 roku urodziło się najwięcej dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę dziecka zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Wychowywanie dzieci w rodzinie dotkniętej przemocą niesie za sobą poważne w skutkach konsekwencje. Zaburzenia powstające u dzieci dorastających w środowisku przemocy domowej mają znaczny wpływ na ich późniejsze funkcjonowanie, kształtowanie przyszłości, relacji z najbliższymi, pełnienie ról społecznych, związku, a przede wszystkim wychowywanie własnych dzieci. Przemoc wobec dzieci powoduje silne urazy, które pozostawiają ślady w psychice, objawiające się zaburzeniami w sferze: emocjonalnej (smutek, złość, lęk, niska samoocena, agresja, poczucie odrzucenia przez rówieśników), społecznej (wycofanie, brak lub niewielkie umiejętności społeczne, niezdolność do empatii, złe oceny w szkole, wagarowanie, nieprawidłowy rozwój intelektualny), zdrowotnej (opóźniony rozwój mowy, zaburzenia łaknienia, snu, moczenie nocne, opóźniony rozwój fizyczny, choroby psychosomatyczne). Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest przede wszystkim skoordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych

w niesienie pomocy osobom krzywdzonym. Podejmowanie szybkich i skutecznych działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych. Występowanie przemocy w rodzinie w gminie Kowalewo Pomorskie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 10 Liczba osób w tym dzieci pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w rodzinach, w których była wszczęta procedura „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba rodzin w których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”	16	21	17
Liczba dzieci doznających przemocy	17	30	15

Źródło: sprawozdanie Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Z analizy tabeli wynika, iż ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” była zbliżona w 2018 i 2020 roku. W roku 2019 nastąpił wzrost liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. Wzrost liczby założonych procedur „Niebieskie Karty” nie musi świadczyć o zwiększeniu skali zjawiska przemocy w rodzinie. Może to być efekt prowadzonych kampanii informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, wzrastającej świadomości społeczeństwa oraz częstszych działań służb i instytucji np. w wyniku konfliktów rodzinnych. Od marca 2019 roku Gmina Kowalewo Pomorskie zatrudnia psychologa udzielającego poradnictwa dla mieszkańców Gminy celem zapobiegania powstawania lub pogłębiania skutków trudnych sytuacji życiowych wpływających na prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Występujący problem alkoholowy w rodzinie ma znaczący wpływ na relacje rodzinne. Najbardziej dotyka on jednak dzieci, które doświadczając jego skutków mają na co dzień duże trudności z koncentracją, ponieważ ich uwagę zaprzętają problemy rodzinne i stała konieczność kontroli otoczenia, aby zapobiec wyjawieniu tajemnicy rodzinnej. Jednocześnie dzieci te mają problemy ze snem wynikające ze stresów oraz trybu życia w rodzinie alkoholowej (np. nocne libacje rodziców, lęk o zdrowie któregoś z rodziców, niezaspokojenie potrzeb emocjonalnych i fizycznych dziecka). Często mają obniżoną i chwiejną samoocenę, są bardzo samokrytyczne, nie wierzą we własne możliwości, rzadko rozwijają swoje talenty.

Osobami uzależnionymi od alkoholu zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi m.in. przedstawiciele: ośrodka pomocy społecznej, oświaty, policji i inne. Komisja prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększa dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób. Z pomocy terapeutycznej w Kowalewie Pomorskim można skorzystać w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzin. Komisja podejmuje również działania zmierzające do orzeczenia zastosowania leczenia odwykowego wobec osób mających problem uzależnienia od alkoholu poprzez wystąpienie do sądu o wydanie postanowienia w tym zakresie. Działania Komisji obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 11 Liczba wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego w latach 2018-2020.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA w Kowalewie Pom. w celu przeprowadzenia rozmowy interwencyjno -motywującej	28	39	26
Liczba osób, w stosunku do których GKRPA podjęła działania	2	2	6

zmierzające dowydania orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu			
Liczba osób korzystających ze wsparcia terapeuty ds. uzależnień	110	143	50

Źródło: dane pozyskane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że w 2019 roku w porównaniu do lat 2018 i 2020 nastąpił wzrost liczby wniosków skierowanych do Komisji w celu przeprowadzenia rozmowy interwencyjnej – motywującej z osobami mającymi problem alkoholowy. Również w 2019 roku wzrosła liczba osób, które skorzystały z porad terapeuty ds. uzależnień. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych najwięcej wniosków o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego przez sąd złożyła w 2020 roku.

Pieczą zastępczą

W wyniku wielu dysfunkcji w rodzinach dochodzi do sytuacji kryzysowych, w takich sytuacjach należy zabezpieczyć dobro małoletnich dzieci poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej.

W gminie funkcjonuje rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] zapewniająca całodobową opiekę i wychowanie dzieciom do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka nie dłużej niż na 12 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach pobyt dziecka może być przedłużony, jednak nie więcej niż o kolejne 3 miesiące. Rodzina podlega Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu – Dobrzyniu, które realizuje zadania dla powiatu wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Gmina Kowalewo Pomorskie jedynie partycypuje w kosztach utrzymania dziecka, które zostaje w niej umieszczone.

W 2018 roku do pieczy zastępczej z terenu gminy Kowalewo Pomorskie trafiło 2 dzieci, w 2019 roku 6 dzieci, w 2020 roku 5 dzieci. Według danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim najczęstszymi powodami umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych było nadużywanie alkoholu przez rodziców/rodzica, przemoc w rodzinie, niedojrzałość emocjonalna rodziców/rodzica, czego konsekwencją były zaniedbania opiekuńczo - wychowawcze, śmierć rodziców/rodzica.

Tabela nr 12 Dzieci z terenu gminy Kowalewo Pom. przebywające w pieczy zastępczej w latach 2018 - 2020

Lata	2018	2019	2020

Rodzaj pieczy	Liczba podmiotów	Liczba dzieci z gminy Kowalewo Pom.	Liczba podmiotów	Liczba dzieci z gminy Kowalewo Pom.	Liczba podmiotów	Liczba dzieci z gminy Kowalewo Pom.
Rodziny zastępcze spokrewnione	9	11	8	8	10	8
Rodziny zastępcze niezawodowe	3	3	2	2	4	2
Rodziny zastępcze zawodowe	1	2	1	2	1	2
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	1	1	0	0	1	1
Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	0	0	0	0	0	0
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	1	3	2	6	2	5
Rodzinne domy dziecka	3	4	3	7	3	7
Ogółem	18	24	16	25	21	25

Źródło: dane PCPR w Golubiu Dobrzyniu

Z analizy danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż liczba dzieci z gminy Kowalewo Pomorskie przebywających w pieczy zastępczej w latach 2018 - 2020 utrzymuje się na tym samym poziomie. W 2020 roku wzrosła liczba rodzin zastępczych zapewniających opiekę w ramach systemu pieczy zastępczej.

W analizowanych latach pieczę zastępczą opuściło łącznie 9 wychowanków, w tym w 2018 roku – 5 wychowanków, w 2019 roku – 1 wychowanek, w 2020 roku - 3 wychowanków.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek współfinansowania kosztów utrzymania w pieczy zastępczej dziecka według właściwości jego miejsca zamieszkania przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej.

Poniższa tabela pokazuje wydatki poniesione na utrzymanie dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2018 – 2020.

Tabela nr 13 Zestawienie wydatków poniesionych przez MGOPS w Kowalewie Pomorskim na utrzymanie dzieci pozostających w pieczy zastępczej w latach 2018 - 2020

Lata	2018	2019	2020
-------------	-------------	-------------	-------------

Wydatki poniesione na utrzymanie wychowanków pieczy zastępczej	92.555,63zł	110.804,52zł	122.747,52zł
Ilość dzieci	12	17	23

Źródło: dane MGOPS w Kowalewie Pom.

W 2020 roku nastąpił wzrost wydatków poniesionych przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim na utrzymanie dzieci pozostających w pieczy zastępczej. Jest to spowodowane wzrostem liczby dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Większość dzieci skierowane w 2020 roku do pieczy zastępczej zostało umieszczone w rodzinach zastępczych spokrewnionych.

Różnica pomiędzy ilością dzieci przebywających w pieczy zastępczej wykazana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu – Dobrzyniu a ilością dzieci, których koszt utrzymania w pieczy zastępczej był finansowany przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim wynika z faktu, że część dzieci została umieszczona w pieczy zastępczej przed wejściem w życie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna

Współczesne rodziny zmagają się z wieloma problemami, których istnienie niewątpliwie wpływa na zaburzenie jej funkcjonowania. Niejednokrotnie rodziny same nie umieją poradzić sobie, aby uporać się z problemem. Poradnictwo rodzinne to przede wszystkim pomoc psychologiczno – pedagogiczna w rozwiązywaniu życiowych problemów osób i rodzin z zaburzeniami rozwoju społecznego, moralnego, psychicznego, z dysfunkcjami rozwojowymi jak również niewydolnością intelektualną. Prowadzenie poradnictwa rodzinnego ma na celu poprawę relacji w rodzinie, zminimalizowanie skutków uzależnień, poprawę komunikacji w rodzinie, wykształcenie umiejętności podejmowania decyzji, zmniejszenie rozwodów i rozpadów rodzin. Od stycznia 2021 roku w Kowalewie Pomorskim działalność rozpoczęła Specjalistyczna Poradnia Rodzinna prowadzona przez Stowarzyszenie Specjalistyczna Pomoc Rodzinom „Nadzieja” w Grudziądzu. Z poradnictwa rodzinnego świadczonego przez Poradnię przez 3 godziny zegarowe w miesiącu, korzystać mogą rodziny, które uznają, że potrzebna jest im fachowa, profesjonalna pomoc, która zmotywowana jest do podjęcia działań na rzecz polepszenia swojej sytuacji rodzinnej.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Golubiu – Dobrzyniu jest placówką publiczną, która służy dzieciom i młodzieży z powiatu golubsko – dobrzyńskiego. Dzieci, młodzież, rodzice i nauczyciele zgłaszają się do poradni dobrowolnie. W Poradni udzielane są im nieodpłatne porady w zakresie nieprawidłowości i zaburzeń w rozwoju, trudności i niepowodzeń w nauce, trudności wychowawczych, nieprawidłowości wymowy, określania poziomu dojrzałości szkolnej w wieku 5 – 6 lat, orientacji i poradnictwa zawodowego.

Wprowadzenie rozbudowanego systemu profilaktyki oraz współpraca różnych instytucji, które mają kontakt z dzieckiem ma na celu zwiększenie efektywności działań na rzecz rodzin wychowujących małe dzieci i przeżywających trudności w wypełnianiu ról społecznych. Szczególną rolę przypisuje się utrzymaniu dzieci w ich naturalnym środowisku, dlatego też niezbędne jest profesjonalne wsparcie rodziców, którzy mają problemy z wypełnianiem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Obecnie na gruncie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wzmocnienie profilaktyki i pracy z rodziną na poziomie samorządu gminnego ma odbywać się poprzez pracę asystentów rodziny, których zadaniem jest prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną.

Zadaniem pracy asystenta w rodzinach, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej jest motywowanie rodziców do wprowadzenia pozytywnych zmian w życiu, opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej w celu szybkiego powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Ponadto współpraca różnych instytucji i służb jest szansą na zwiększenie efektywności działań oraz na bardziej skuteczne rozwiązywanie problemów dotyczących dzieci i rodziny.

V. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie gminy Kowalewo Pomorskie wychowujących dzieci i przeżywających różnego rodzaju trudności, których sami nie mogą pokonać a także rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego.

W szczególności program jest skierowany do :

- rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo wychowawczych i niezaradnych życiowo;
- rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą;
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym w tym bezrobotnych;
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym.

VI. CELE PROGRAMU

Cel główny: Rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo –wychowawczych.

Cel szczegółowy 1 <i>Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny i dziecka</i>		
Działania	Wskaźnik realizacji działań	Realizator
Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne)	- liczba rodzin objętych pomocą społeczną - liczba dzieci korzystających z posiłku - liczba rodzin korzystających z POPŻ - liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego - liczba rodzin korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego - liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego (500+) - liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	MGOPS
Cel szczegółowy 2 <i>Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży</i>		
Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizator
Udzielanie pomocy o charakterze socjalnym	- liczba rodzin/dzieci korzystających z zasiłków szkolnych - liczba rodzin/dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych - liczba rodzin/dzieci korzystających z dodatków do zasiłków rodzinnych z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	MGOPS UM
Prowadzenie świetlic dla dzieci i młodzieży	-liczba świetlic socjoterapeutycznych -liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych -liczba świetlic szkolnych	ŚS POW
Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	-liczba programów/przedsięwzięć -rodzaje programów/przedsięwzięć	POW ŚS
Wsparcie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez poradnictwo pedagogiczne i psychologiczne	-liczba pedagogów szkolnych -liczba przeprowadzonych konsultacji - liczba psychologów szkolnych - liczba przeprowadzonych konsultacji	POW
Cel szczegółowy 3 <i>Poprawa funkcjonowania rodziny przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji</i>		

Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny	-liczba asystentów rodzin -liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny -liczba pracowników socjalnych -liczba rodzin objętych pracą socjalną	MGOPS
Wsparcie rodziców oraz dzieci w poradniach psychologiczno-pedagogicznych	-liczba udzielonych porad i konsultacji dla dzieci -liczba udzielonych porad, konsultacji dla rodziców	PPP SPR
Współpraca podmiotów pracujących na rzecz rodziny (instytucje samorządowe, placówki oświatowe, kościoły, związki wyznaniowe, fundacje stowarzyszenia)	-liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny -liczba wglądów w sytuację rodziny -liczba posiedzeń dot. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) -liczba rodzin, z których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej	MGOPS ŚS ZI SR-ZKSS PCPR SPR
Organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi, młodzieżą	-liczba programów/projektów -liczba uczestników -formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież -formy/ilość organizowanych form wypoczynku letniego -ilość dzieci biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku letniego	MGOPS ŚS POW
Cel szczegółowy 4 <i>Wsparanie rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej</i>		
Monitoring dzieci przebywających w pieczy zastępczej	- liczba dzieci (ogółem) przebywających w pieczy zastępczej – - liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku sprawozdawczym - liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	MGOPS PCPR
Udzielanie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu pracy zarobkowej	-liczba skierowań na PSU -liczba udzielonych konsultacji z doradcą zawodowym	MGOPS PUP
Utrzymywanie więzi rodzinnej z rodzicami, za wyjątkiem przypadków których sąd zakazał takich kontaktów	-liczba rodzin z podziałem na częstotliwość kontaktów dziecka z rodzicem biologicznym: <ul style="list-style-type: none"> • brak kontaktu • sporadyczny kontakt • regularny kontakt 	MGOPS PCPR
Opracowanie przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z	-liczba opracowanych planów pracy	PCPR- MGOPS-

planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej		
Cel szczegółowy: 5 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży		
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/terapii, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi	-liczba rodzin z dziećmi, którym udzielono pomocy z powodu uzależnienia -liczba rodzin z dziećmi z których rodzice/rodzic korzystali z konsultacji z terapeutą ds. uzależnień -liczba wniosków skierowanych do GKRPA / w tym liczba rodzin z dziećmi/ -liczba postanowień sądu o przymusowym leczeniu / w tym liczba rodzin z dziećmi /	MGOPS GKRPA SR
Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	-liczba uruchomionych procedur NK, w tym w rodzinach z dziećmi -liczba spraw skierowanych do prokuratury / w tym liczba rodzin z dziećmi/ -liczba osób objętych dozorem za przestępstwa z art.207§1 k.k. / w tym liczba rodzin z dziećmi/	MGOPS ZI PP
Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	-ilość podmiotów pieczy zastępczej, dla których współfinansowany jest koszt pobytu dziecka - wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	MGOPS
Cel szczegółowy 6 Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin, z uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne.		
Praca środowiskowa	-liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodzin - liczba rodzin objętych pracą socjalną	MGOPS
Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin	-liczba rodzin korzystających z poradnictwa: <ul style="list-style-type: none"> • psychologicznego • prawnego -liczba rodziców lub opiekunów, korzystających z opieki wytchnieniowej - liczba osób z niepełno-sprawnościami sprzężonymi lub ze spektrum autyzmu korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych	MGOPS NPT PUP UM

	-liczba dzieci korzystających z terapii w placówce dziennej -liczba rodziców lub opiekunów korzystających z „Pomocy w domu” w ramach prac społecznie – użytecznych	
--	---	--

VII. REALIZATORZY I PROGRAMU

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- 1) Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim.
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim.
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu - Dobrzyniu.
- 4) Poradnia Psychologiczna-Pedagogiczna w Golubiu - Dobrzyniu.
- 5) Placówki Oświatowe w Kowalewie Pomorskim
- 6) Posterunek Policji w Kowalewie Pomorskim.
- 7) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim.
- 8) Powiatowy Urząd Pracy w Golubiu - Dobrzyniu.
- 9) Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Kowalewie Pomorskim
- 10) organizacje pozarządowe.

VIII. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja gminnego programu wspierania rodziny została zaplanowana na lata 2021 – 2023. Program stanowi dokument otwarty i zmienny. Może podlegać modyfikacji wraz ze zmieniającymi się potrzebami oraz przepisami prawnymi.

IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji działań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz udoskonalenie dotychczas ustalonych.

Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu realizacji założonych działań oraz prowadzenia ewaluacji

i monitoringu. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będzie poprzez przedkładanie w terminie do 31 marca każdego roku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, sporządzonego na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

W ramach ewaluacji Programu prowadzony będzie przez MGOPS w Kowalewie Pom. monitoring. Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych z poszczególnych instytucji, organizacji, realizujących zadania mające na celu wspieranie rodziny

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 w Gminie Kowalewo Pomorskie są środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w ustawach:

- z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- z dnia 4 listopada 2016 o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

oraz środki pozyskane na zadania w ramach środków gminnych, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

XI. KOORDYNACJA PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim.

XII. ZAKOŃCZENIE

Przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznaczają dwa zasadnicze obszary działania, w pierwszym z nich kładzie się nacisk na utrzymanie dzieci w naturalnym środowisku, w drugim natomiast – na zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowywania przez rodziców.

Reasumując program zakłada stworzenie na terenie gminy Kowalewo Pomorskie optymalnych warunków dla poprawy życia dzieci i rodzin. Wszelkie działania o charakterze profilaktycznym, pomocowym i wspierającym zmierzać będą do samodzielnego rozwiązywania przez rodzinę własnych, różnorodnych problemów. Natomiast wsparcie ze strony instytucji stanowić winno jedynie uzupełnienie działań opiekuńczo-wychowawczych dla tych rodzin, które nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnych sytuacji życiowych.

Sporządziła:

B. Życińska